

ÚLTIMES NOTÍCIES: EL PLANETA S'ESCALFA

"Un conjunt creixent d'observacions ens proporciona una imatge panoràmica d'un escalfament global i d'altres canvis en el sistema climàtic".

Grup Intergovernamental d'Experts sobre el Canvi Climàtic (IPCC), 2001

L'escalfament global provoca cap a 160.000 morts cada any

Unes 160.000 persones moren cada any pels efectes col·laterals de l'escalfament global, que van des de la malària o paludisme fins a la desnutrició, i les xifres es podrien gairebé duplicar l'any 2020, segons un estudi presentat a la Conferència Internacional sobre Canvi Climàtic, que té lloc aquesta setmana a Moscou. L'estudi, realitzat per científics de l'Organització Mundial de la Salut (OMS) i l'Escola d'Higiene i Medicina Tropical de Londres revela que els nens dels països en desenvolupament són - sembla - els més vulnerables.

(El Mundo, 2 d'octubre de 2003)

Europa esgota els ventiladors en una onada de calor africana.

L'estiu passat, Europa Central va sofrir les pitjors inundacions del segle. Aquest any, Europa pateix una onada de calor insòlita a la primera guspira els boscos han cremat com gasolina, s'han esgotat els ventiladors a Roma i a París, i a Perl-Nennig, a l'oest d'Alemanya, s'ha arribat als 40,8 graus, la temperatura més alta des que es van iniciar les estadístiques el 1901. "Cada vegada hi ha més proves que aquestes temperatures no són degudes a variacions naturals del clima, sino que són conseqüència d'activitats humanes", va dir ahir a l'agència France Press Rajendra Pachauri, expert en variacions climàtiques de l'ONU.

(El País, 9 d'agost de 2003)

Una bomba de rellotgeria ecològica en marxa

Un grup de treball internacional sobre canvi climàtic va advertir el dilluns passat que l'escalfament global s'aproxima a un punt crític sense retorn, després del qual les sequeres a gran escala, les pèrdues de collites i l'ascens del nivell del mar seran irreversibles [...] "Hi ha activada una bomba de rellotgeria ecològica", declarà Stephen Byers, un conseller molt proper al Primer Ministre britànic, Tony Blair. "Els líders mundials han de reconèixer que el canvi climàtic és el principal problema a llarg termini que afecta el planeta".

(The Associated Press, 24 de gener de 2005)

Alarmants prediccions climàtiques

EL CENTRE HADLEY PER AL CANVI CLIMÀTIC CONSIDERA QUE, L'ANY 2050, ONADES DE CALOR COM LA RESPONSABLE DE LA MORT DE 15.000 PERSONES A EUROPA EL 2003 SEMBLARAN "SORPRENENTMENT SUAUS". EN EL SEU INFORME (...) CONSIDERA QUE LES TEMPERATURES MITJANES PUJARAN UNS 3,5 °C, MOLT PER SOBRE DELS 2 °C QUE LA UNIÓ EUROPEA CONSIDERA EL LÍMIT PER EVITAR UN ESCALFAMENT GLOBAL CATASTRÒFIC.

(The Guardian, 14 de desembre de 2004)

Els desastres, en un lloc preferent de l'agenda del canvi climàtic

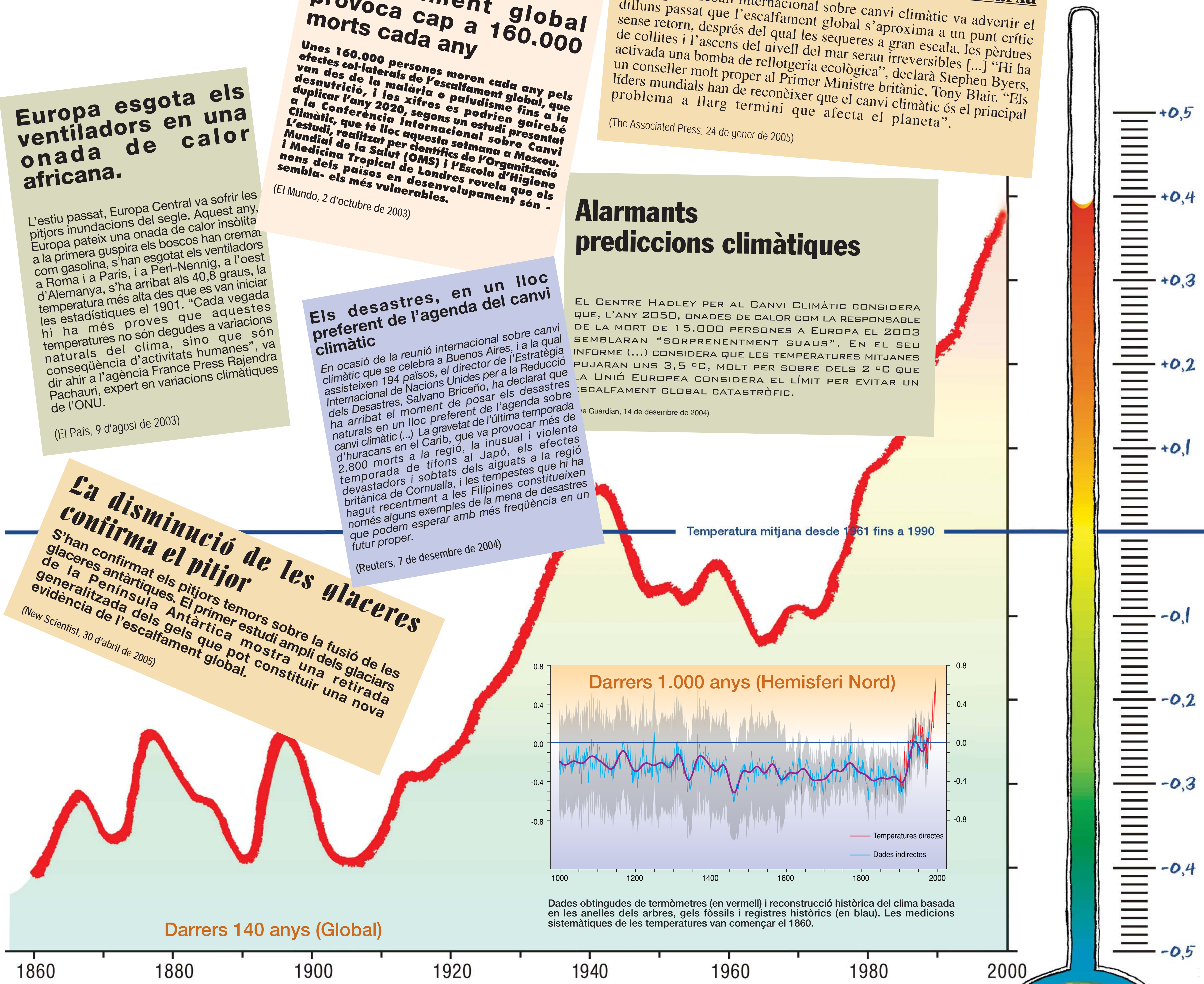
En ocasió de la reunió internacional sobre canvi climàtic que se celebra a Buenos Aires, i a la qual assisteixen 194 països, el director de l'Estratègia Internacional de Nacions Unides per a la Reducció dels Desastres, Salvano Briceño, ha declarat que ha arribat el moment de posar els desastres naturals en un lloc preferent de l'agenda sobre canvi climàtic (...) La gravetat de l'última temporada d'huracans en el Carib, la inusual i violenta temporada de tifons al Japó, els efectes devastadors i sobtats dels aiguats a la regió britànica de Cornualla, i les tempestes que hi ha hagut recentment a les Filipines constitueixen només alguns exemples de la mena de desastres que podem esperar amb més freqüència en un futur proper.

(Reuters, 7 de desembre de 2004)

La disminució de les glaceres confirma el pitjor dels temors sobre la fusió de les glaceres

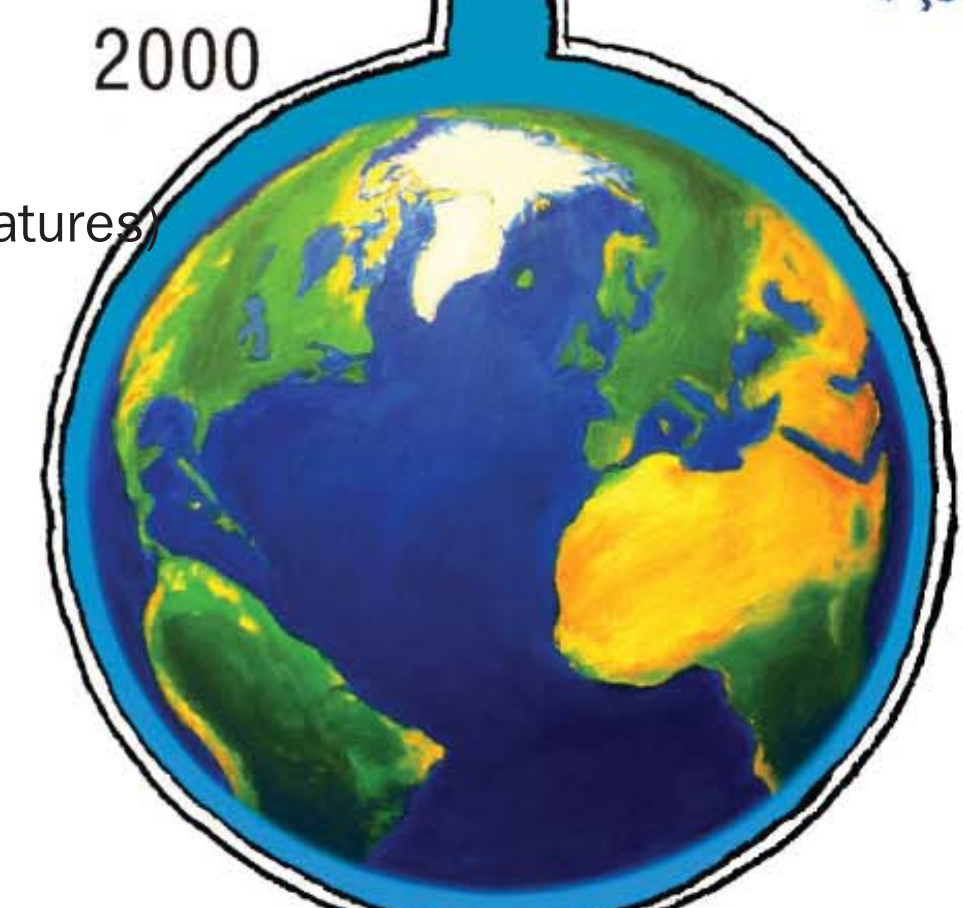
S'han confirmat els pitjors temors sobre la fusió de les glaceres antàrtiques. El primer estudi ampli dels glaciers de la Península Antàrtica mostra una retirada generalitzada dels gels que pot constituir una nova evidència de l'escalfament global.

(New Scientist, 30 d'abril de 2005)

IPCC, 2001: Desviacions de les temperatures, en °C, entre 1961 i 1990 (Aquest període va ser utilitzat a la dècada dels 90 per estudiar les anomalies en les temperatures)

La temperatura mitjana global de la superfície terrestre s'ha incrementat en 0,6 °C des de final del segle XIX. La velocitat i la durada d'aquest escalfament ha estat molt més gran que qualsevol altra ocorreguda en els últims 1.000 anys (vegeu el gràfic petit). Les prediccions dels experts indiquen que les temperatures globals pujaran entre 1,4 i 5,8°C més durant el present segle, segons les emissions futures de gasos d'efecte hivernacle.

ELS IMPACTES A LA NATURA

PETITS AUGMENTS, GRANS CANVIS

Traduït i editat
en català pel

Amb el suport
de la

Quan tenim febre, un augment d'uns quants graus de temperatura ens afecta profundament. El planeta pateix ara una febrada causada per la contaminació per gasos d'efecte hivernacle. Segons els científics, un increment ràpid superior als 2°C provocaria l'extinció de nombroses espècies, i podria causar el col·lapse dels ecosistemes. En tot cas, hi ha riscos importants, fins i tot per sota d'aquest nivell d'escalfament...

+ 2-3°C

DESTRUCCIÓ DELS ESCULLS DE CORALL

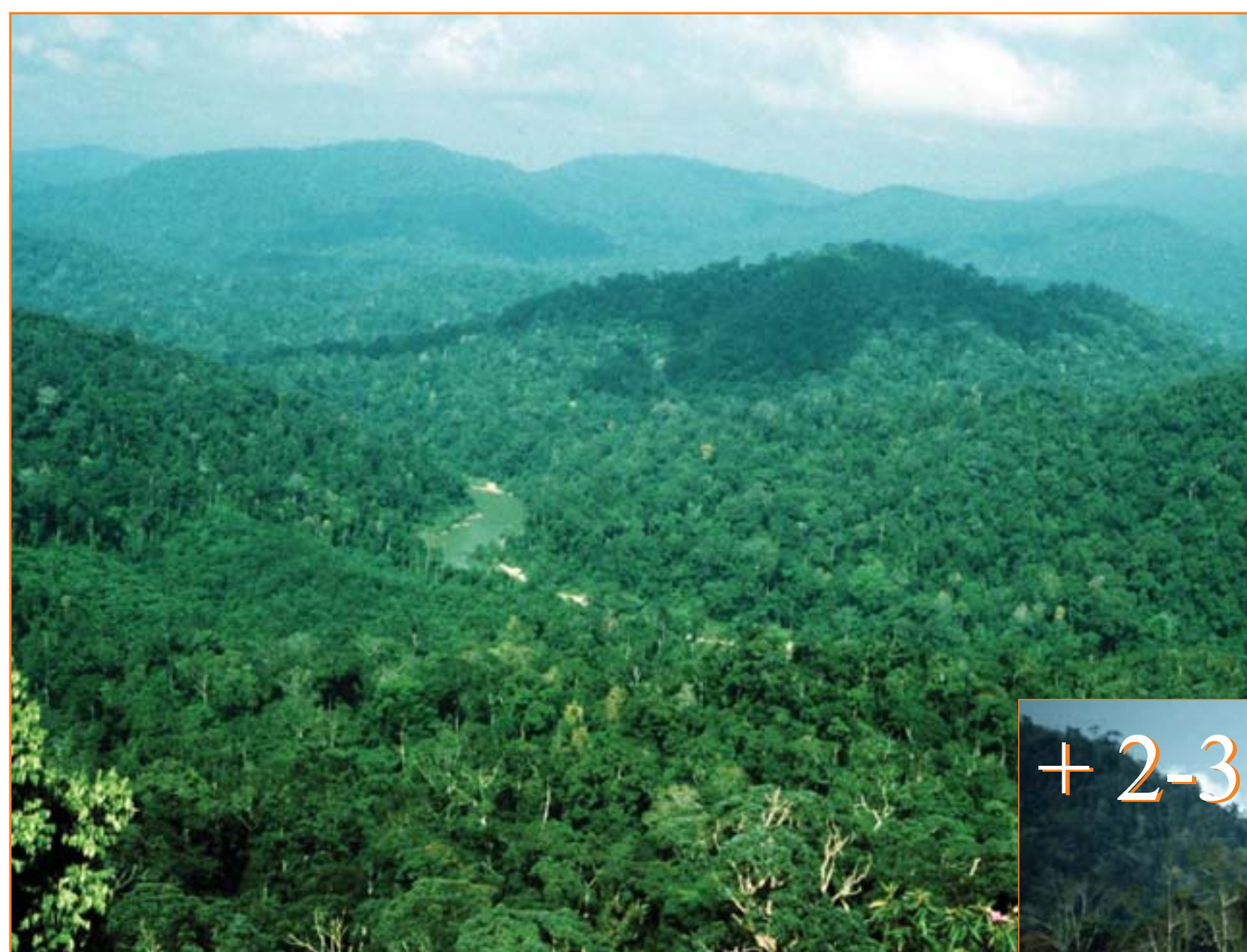
Petits canvis en la temperatura del mar poden tenir efectes dramàtics en els coralls, ja que perden les seves acolorides algues simbiòtiques, es tornen blancs i es moren. La destrucció d'aquests autèntics boscos tropicals dels oceans amenaça moltes altres espècies marines. El fenomen de blanqueig dels coralls s'ha incrementat a tot el planeta en els darrers 20 anys.

+ 2-3°C

REDUCCIÓ DEL GEL OCEÀNIC A L'ÀRTIC

L'ós polar, el carnívor terrestre més gran que viu a la Terra, té un paper d'especial importància en els ecosistemes de la regió polar. Si el gel marí àrtic continua reduint-se com a resultat de l'escalfament global, l'ós polar, igual que les morses i d'altres espècies que depenen del gel, està en risc de desaparèixer. Segons alguns estudis científics, l'Oceà Glacial Àrtic podria perdre tot el seu gel entre 2030 i 2040.

+ 2-3°C

PÈRDUA DE BOSCOS TROPICALS

Els boscos tropicals contenen cap a un 70 % de totes les espècies que viuen al planeta. I tanmateix, estan essent destruïts en un temps rècord. L'escalfament global, combinat amb el procés de deforestació a gran escala, podria convertir en planes herbàcies grans extensions d'aquests fascinants ecosistemes. Els pulmons verds de la terra absorbeixen CO₂ i regulen el cicle hidrològic. Una pèrdua de la coberta forestal podria afavorir l'escalfament global.

+ 2-3°C

DISMINUCIÓ DE LES GLACERES

Les glaceres de tot el planeta s'estan desfent més de pressa del que es preveia. A les regions alpines han perdut ja més de la meitat del seu volum. Unes dues mil glaceres han desaparegut del tot a l'Himàlaia oriental. La pèrdua de les glaceres no solament amenaça els ecosistemes únics: també podria incrementar el risc de catàstrofes. L'aigua del desglaç està acumulant-se en llacs glaciars, fet que provoca un seriós risc d'inundacions.

IMPACTES

Projecte cofinançat per la
Direcció General de Medi Ambient
de la Comissió Europea

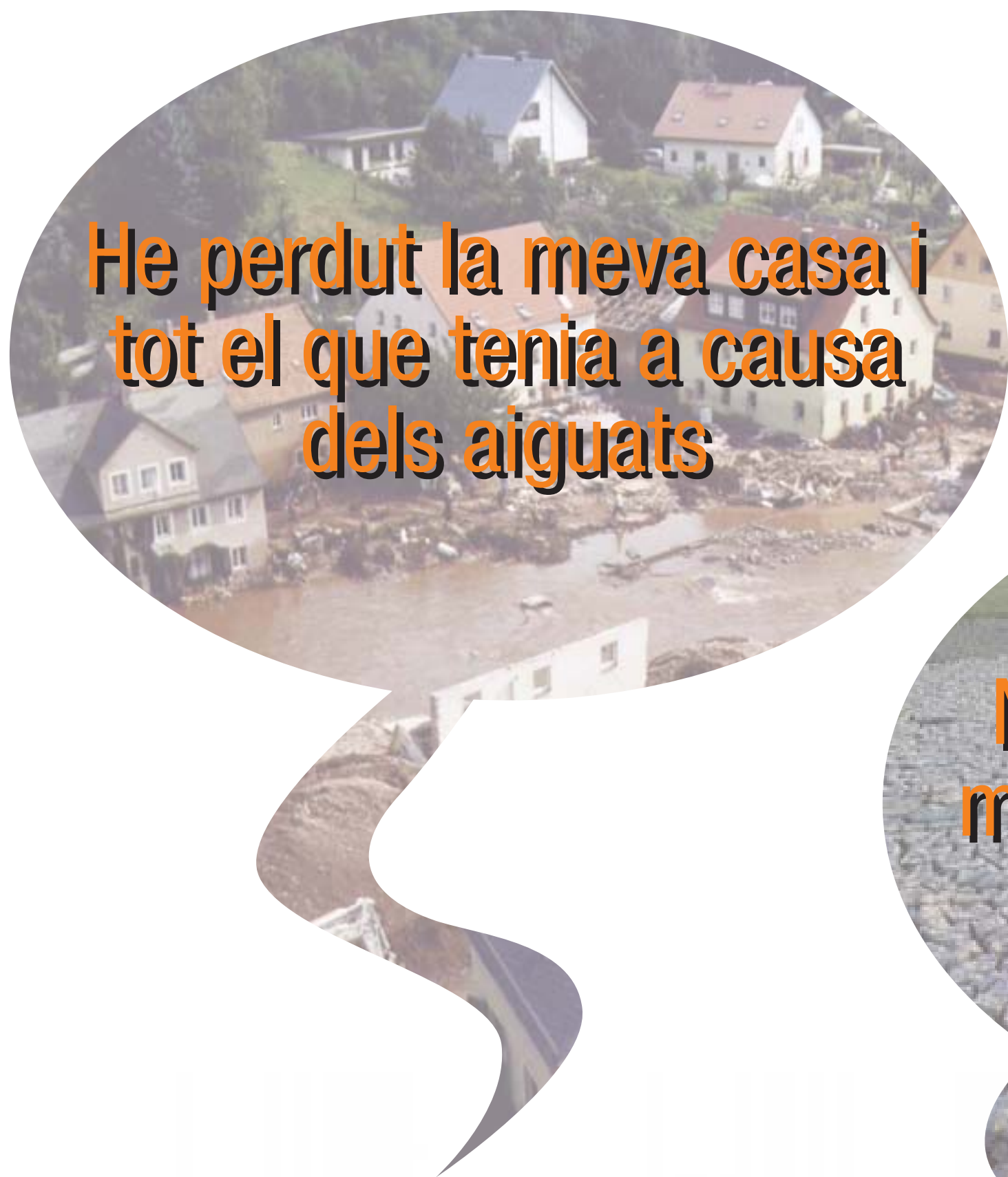

CARTELL 02

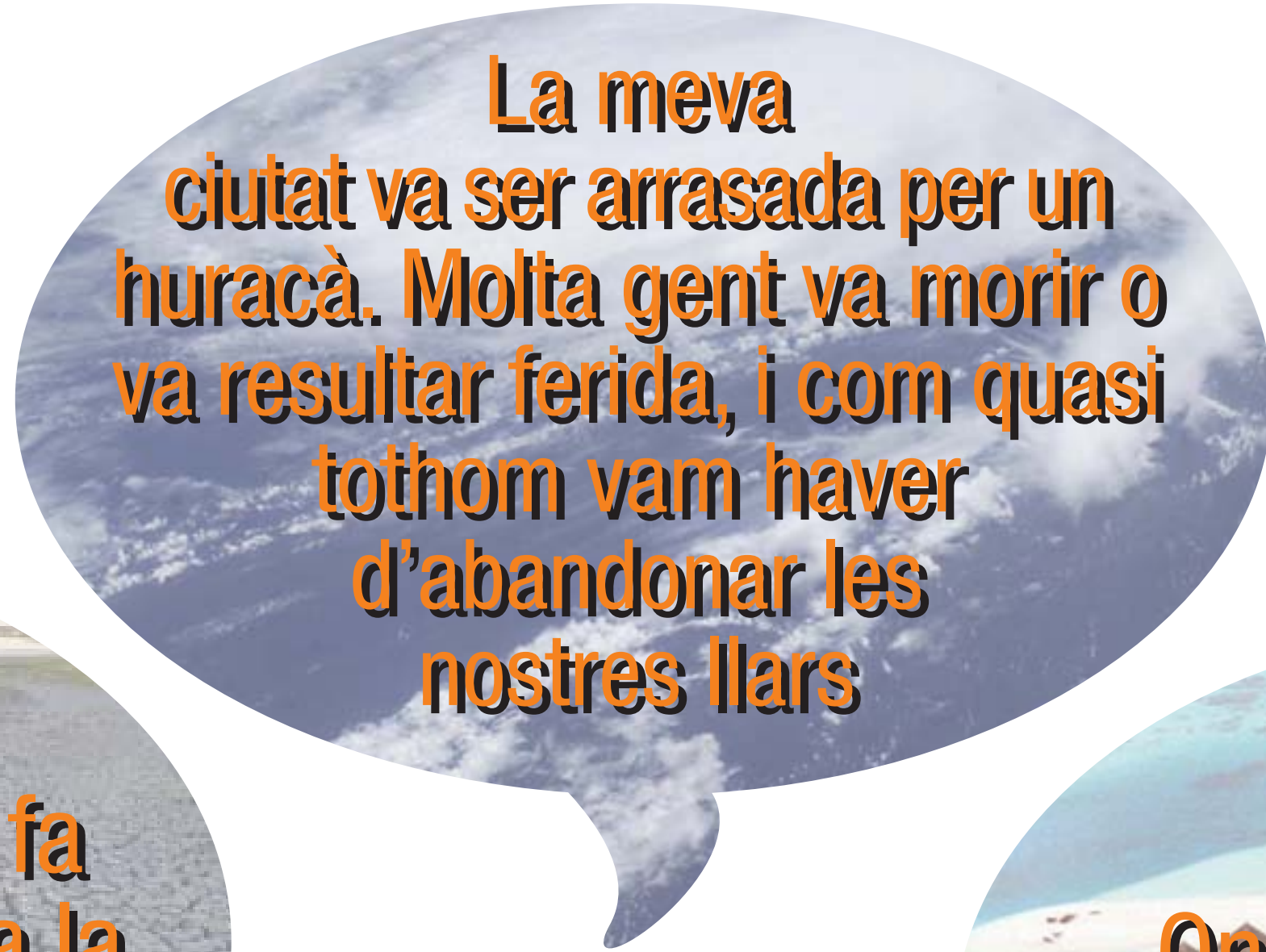
T'AFECTA A TU

M'AFECTA A MI

Estius calorosos, hiverns sense neu, fortes tempestes i aiguats... Durant la darrera dècada els fenòmens climatològics extrems han despertat la preocupació mundial. Es considera que la freqüència i intensitat d'aquests fenòmens augmentarà encara més durant el segle XXI a causa de l'escalfament global.

He perdut la meva casa i tot el que tenia a causa dels aiguats

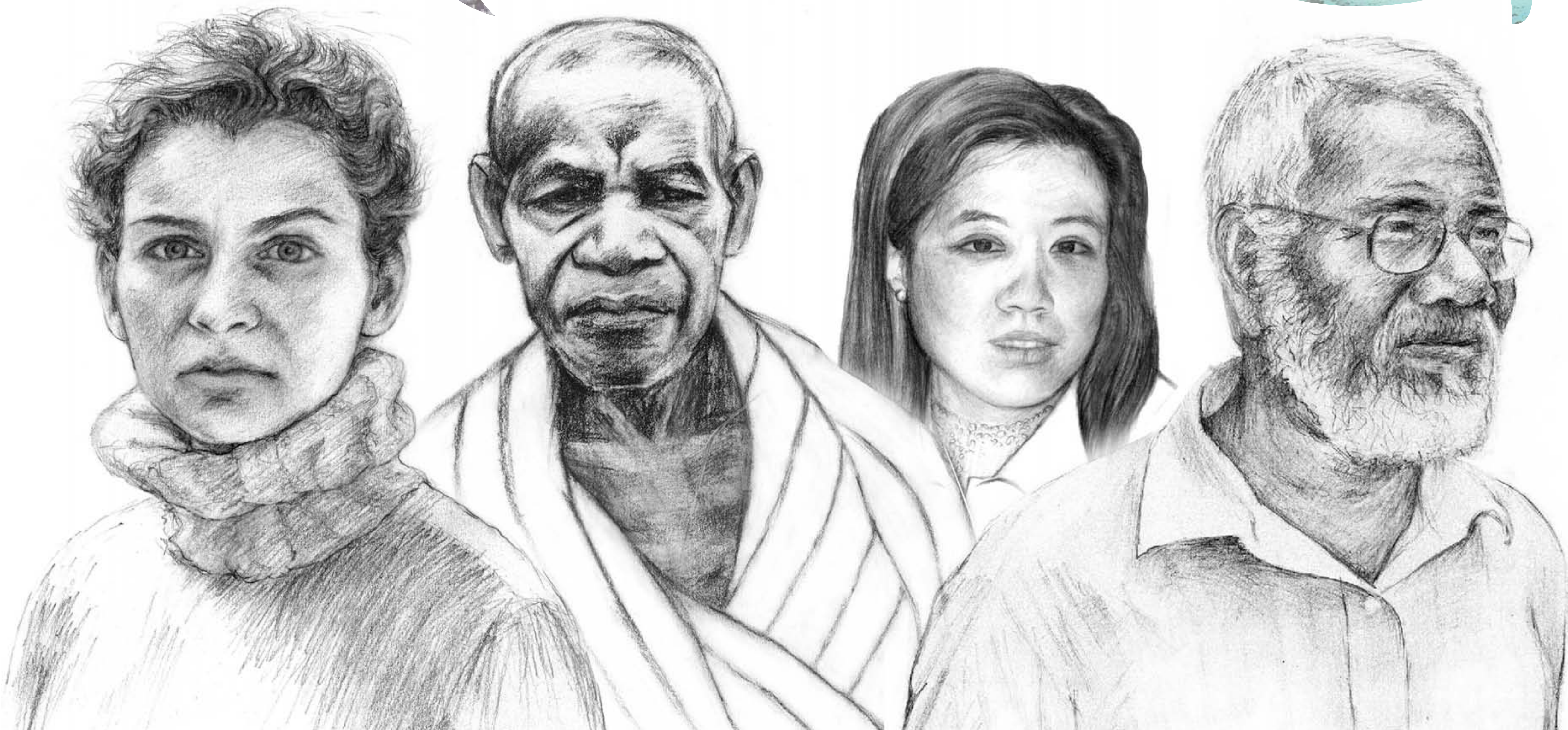
La meva ciutat va ser arrasada per un huracà. Molta gent va morir o va resultar ferida, i com quasi tothom vam haver d'abandonar les nostres llars

No ha plogut des de fa mesos! He perdut tota la meva collita!

On anirem si el mar envaeix la nostra illa?

Aiguats

Es considera que l'escalfament global accelerarà el cicle hidrològic, cosa que provocarà més episodis de pluges intenses i més inundacions en algunes regions. En països desenvolupats, l'existència de preses i programes per evitar els assentaments en zones inundables pot ajudar a una millor adaptació a aquests successos; tamateix, en els països més pobres, en què les condicions sanitàries són molt precàries, les inundacions disparen el perill d'epidèmies com el còlera. També es pot incrementar la incidència de malalties associades a zones humides, com la malària.

Sequeres i onades de calor

L'increment d'evaporació provocat per l'escalfament global serà causa de més precipitacions en algunes regions, mentre que les zones seques perdran encara més humitat. Les onades de calor causaran més morts i malalties, especialment entre les persones grans. La intensitat de les sequeres estivals produirà més danys a les collites, més incendis i un augment de la demanda d'aigua. En vista de la problemàtica situació alimentària que ja pateixen els països més pobres, una disminució de la producció agrícola podria resultar desastrosa.

Tempestes

El canvi climàtic podria ser la causa de l'augment, en nombre i intensitat, de desastres provocats per ciclons tropicals, tempestes i inundacions sobtades. Entre els riscos que se'n poden derivar hi ha les amenaces directes a les vides humanes, riscos sanitaris, danys a habitatges i infraestructures, erosió costanera i destrucció d'ecosistemes com els esculls de corall i els manglars. El nombre de grans huracans s'ha duplicat en els darrers sis anys. El 2004, Florida va ser escombrada per quatre potents huracans en un període de dos mesos. Es considera que l'Atlàntic Nord, el Carib i el Golf de Mèxic seran afectats per un nombre més gran d'huracans en els propers anys.

Pujada del nivell del mar

L'escalfament global provoca un augment de la temperatura mitjana de l'aigua en la superfície del mar. Com que l'aigua augmenta el seu volum quan incrementa la seva temperatura, i tenint en compte també que hi haurà una quantitat més gran d'aigua en estat líquid a causa del desglaç de glaceres i pols, es considera que l'escalfament del mar provocarà una major elevació del nivell del mar a tot el planeta. Les illes del Pacífic són especialment vulnerables. Algunes d'elles tenen una extensió de només 20 km², i les seves zones més altes estan a pocs metres sobre el nivell del mar, cosa que podria causar la desaparició total d'aquestes illes.

ELS SENYALS DEL CANVI

Segons les dades de l'Institut Nacional de Meteorologia, en els darrers 30 anys les temperatures han augmentat a Espanya una mitjana d'1,5 °C, el doble del que han pujat a escala mundial. La retirada o desaparició de les glaceres, l'avançament del cicle anual de diverses espècies o la disminució de les pluges en algunes regions constitueixen alguns signes del canvi...

Augment del nivell del mar:
Durant el segle XX l'augment del nivell del mar observat a la costa atlàntica espanyola va ser de 2 mil·límetres a l'any (deu vegades més elevat que en èpoques interiors). Recentment s'han observat pujades de 3,5 mil·límetres a Cantàbria.

Plantes que puguen a altituds més grans:
Un recent estudi realitzat al massís del Montseny (Barcelona) ha constatat el desplaçament del bosc mediterrani fins a cotes més altes respecte al nivell on es trobava el 1950.

Ruptura d'ajustaments biològics:
El moment en què surten les fulles noves dels roures martinencs s'ha anat avançant en el bosc de Valsain en els darrers 15 anys, i, per això, també ve més aviat l'època en què els insectes que s'alimenten de les fulles tendres són més abundants. Això ha afectat la supervivència de les postes de papamosques i altres ocells, que, en no haver modificat la seva època de posta, crieu els seus pollets "més tard", quan les seves preses ja no són abundants.

Desaparició de les glaceres:
La meitat de les glaceres que hi havia a Espanya el 1980 ja han desaparegut.

Avançaments de la floració:
La floració de l'om s'ha avançat uns 30 dies en els darrers 30 anys.

Disminució de les pluges:
Les aportacions hídriques al sud i a l'est de la Península s'han reduït un 23 % en el darrer segle.

Arribada d'aus de zones més càlides:
Des de fa cinc anys s'està estenent per Almeria, Múrcia i Alacant el passerell "trompeter", una au africana, abans molt rara fora d'aquell continent.

Avançament de l'arribada d'aus migratòries:
Segons els registres de l'Institut Nacional de Meteorologia, l'arribada de les orenetes s'ha avançat una mitjana de 10 dies en els darrers 30 anys.

Risc d'invasions per espècies exòtiques:
Els canvis en la temperatura de l'aigua de mar incrementen el risc d'invasió per espècies exòtiques d'origen subtropical introduïdes de forma accidental. Esmentem, per exemple, la presència a Canàries de l'alga australiana *Caulerpa racemosa* var. *cylindracea*.

MOMENTS FUGAÇOS I LLARGUES ETAPES

El clima es descriu a partir de les observacions sobre el temps que s'han recollit durant anys en llocs determinats. Els climatòlegs consideren necessari comptar amb dades de com a mínim 30 anys per poder caracteritzar el clima d'un lloc.

Les prediccions sobre el temps que tindrem demà són relativament fàcils de fer; tanmateix, resulta molt més difícil predir el clima que tindrem en el futur.

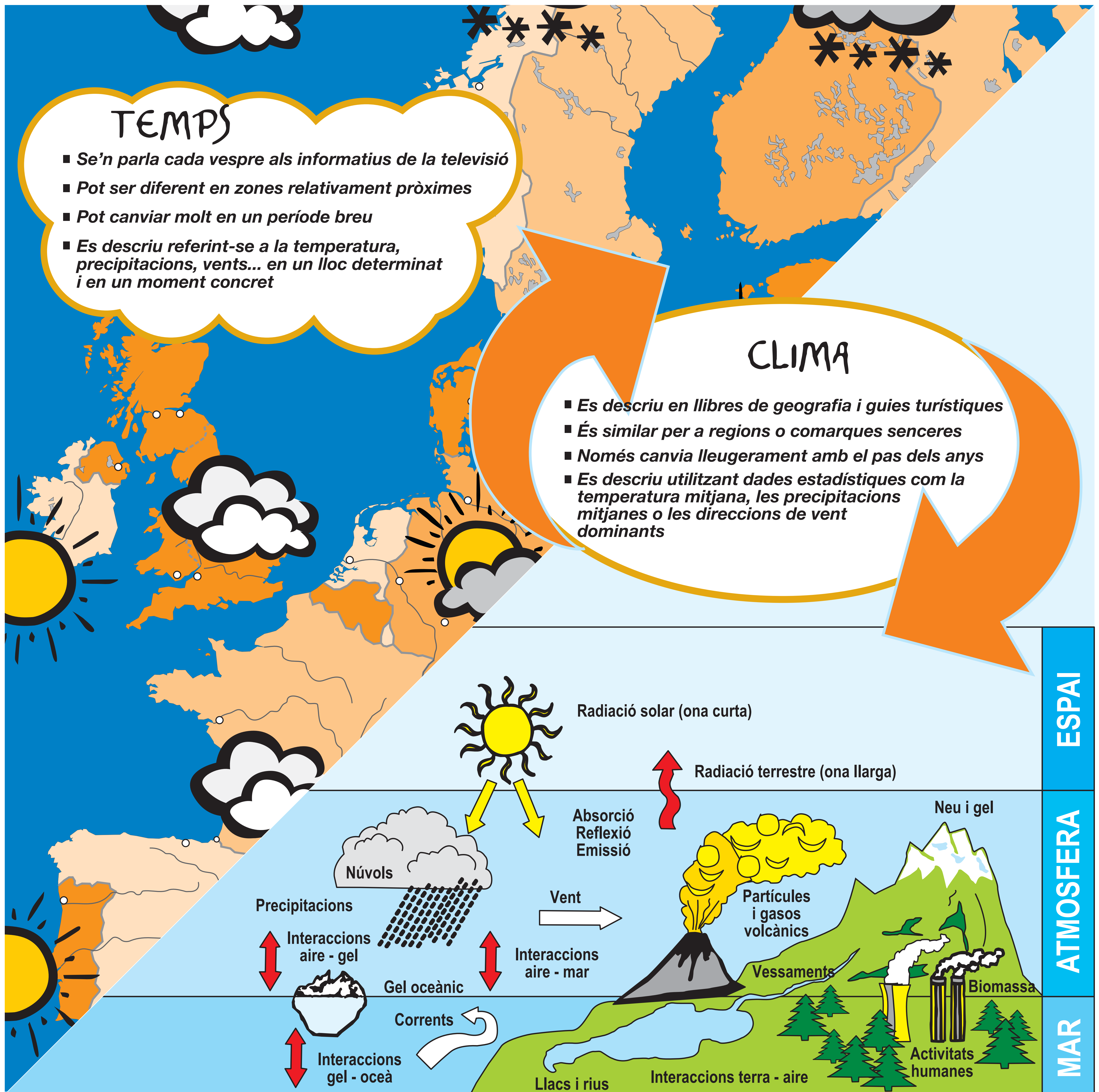
El sistema climàtic rep influències de factors molt diversos, com la radiació solar, les erupcions volcàniques o les activitats humanes.

TEMPS

- Se'n parla cada vespre als informatius de la televisió
- Pot ser diferent en zones relativament pròximes
- Pot canviar molt en un període breu
- Es descriu referint-se a la temperatura, precipitacions, vents... en un lloc determinat i en un moment concret

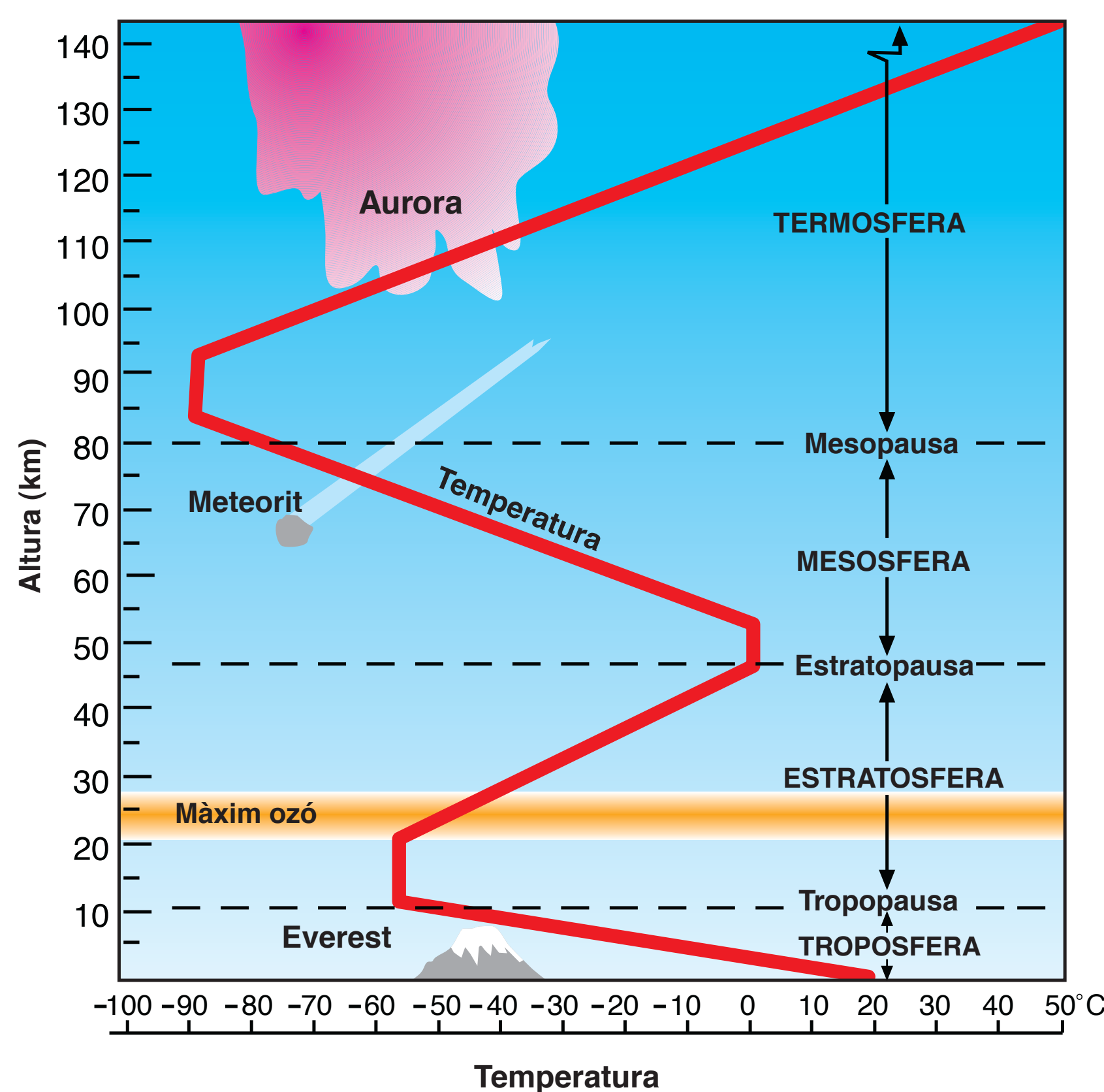
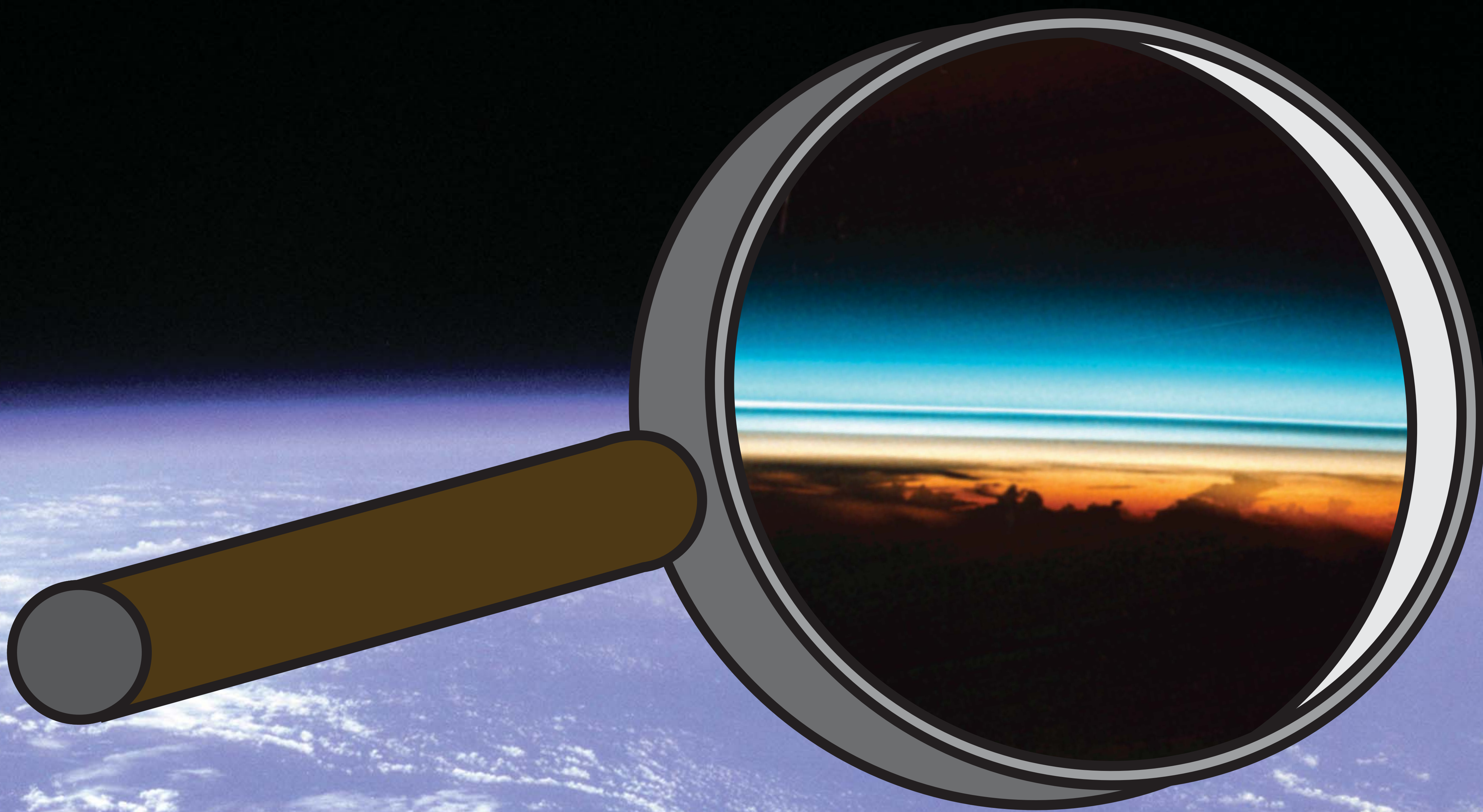
CLIMA

- Es descriu en llibres de geografia i guies turístiques
- És similar per a regions o comarques senceres
- Només canvia lleugerament amb el pas dels anys
- Es descriu utilitzant dades estadístiques com la temperatura mitjana, les precipitacions mitjanes o les direccions de vent dominants

CAUSES

COM LA PELL D'UNA POMA

Protecció vital

A les zones més fosques de l'espai hi ha temperatures gèlides, de $-270\text{ }^{\circ}\text{C}$. En canvi, la capa exterior del Sol arriba a temperatures de més de $6.000\text{ }^{\circ}\text{C}$. A la Terra, les temperatures mitjanes se situen cap als $15\text{ }^{\circ}\text{C}$, i les oscil·lacions entre el dia i la nit són moderades. Un embolcall gasós -l'atmosfera terrestre- ens ofereix protecció contra les condicions extremes i tremendament hostils de l'espai exterior.

Si comparem el nostre planeta amb una poma, l'atmosfera seria equivalent, en gruix, a la seva pell. En la seva composició destaquen el nitrogen (78 %) i l'oxigen (21 %), però també conté petites quantitats de diòxid de carboni (CO_2), ozó i altres gasos que conserven l'escalfor del planeta i ens protegeixen de les radiacions ultraviolades. Sense aquesta fina però vital coberta gasosa, la vida al planeta Terra no seria possible.

Canvis perillosos en el nostre mantell protector

Fa uns tres mil milions d'anys, els bacteris varen començar a captar CO_2 i a alliberar oxigen, fenomen que va canviar la composició atmosfèrica i va fer possible el desenvolupament de les formes de vida que coneixem actualment.

En el segle XIX, com a resultat de la revolució industrial, es van començar a utilitzar de manera massiva combustibles fòssils, com el carbó, el petroli o el gas natural, cosa que provocà l'alliberament de grans quantitats de CO_2 a l'atmosfera.

De fet, com a resultat de les activitats humanes, la concentració atmosfèrica d'aquest gas amb efecte hivernacle és ara un 30 % superior a la que hi havia abans de la revolució industrial.

EN LA SEVA JUSTA MESURA

Mitjançant l'efecte hivernacle, certs gasos atmosfèrics atrapen les radiacions que emet la terra calenta, evitant que es perdin a l'espai exterior. Si no hi hagués els denominats "gasos d'efecte hivernacle" es creu que la temperatura mitjana de la superfície terrestre seria de $-19\text{ }^{\circ}\text{C}$ en comptes dels $+14\text{ }^{\circ}\text{C}$ actuals. L'efecte hivernacle natural fa possible la vida en el nostre planeta. Tanmateix, la combustió de carbó, petroli i gas natural, la destrucció dels boscos, els canvis d'usos del sòl, la producció de residus i l'emissió de certs gasos artificials són factors que reforcen l'efecte hivernacle i modifiquen el clima de manera preocupant.

ELS GASOS D'EFFECTE HIVERNACLE

EL CO₂ I ELS SEUS COL·LEGUES

El CO₂ és el principal responsable de l'efecte hivernacle d'origen humà. Però les creixents emissions de CO₂ no són l'única amenaça que sofreix el nostre clima...

Gasos fluorats d'efecte hivernacle: són gasos artificials amb una capacitat extraordinàriament alta per produir efecte hivernacle. Les seves emissions estan augmentant ràpidament.

Els carbonis hidrofluorats (HFCs) procedeixen de refrigerants, propel·lents i espumants. **Alternatives:** esprais sense gasos propel·lents, compostos alternatius per a aparells d'aire condicionat i frigorífics.

Els carbonis perfluorats (PFCs) són subproductes originats en les fundicions d'alumini i a les indústries de semiconductors. **Alternatives:** processos eficients i canvis tecnològics.

L'hexafluorur de sofre (SF₆) s'utilitza en els interruptors elèctrics d'alt voltatge, en la fundició de magnesi, en els envitrallaments aïllants del soroll i a les pilotes de tennis. **Es tracta del gas d'efecte hivernacle més potent. Alternatives:** utilització de nitrogen o diòxid de sofre.

Òxid nítrós (N₂O): El seu potencial per a l'escalfament és unes 300 vegades més gran que el del CO₂, però la seva concentració a l'atmosfera és molt menor. També conegut com a "gas hilarant", s'utilitza en els fertilitzants agrícoles i en la producció industrial. És generat pels catalitzadors i per la combustió de residus sòlids. **Alternatives:** noves pràctiques en l'agricultura, noves tecnologies en la indústria, vehicles eficients, reducció dels residus generats.

Metà (CH₄): S'allibera quan la matèria orgànica es descompon en ambients pobres en oxigen, com els arrossars i altres zones humides, quan la matèria orgànica es descompon en els abocadors, i també com a resultat de l'activitat ramadera. **Alternatives:** drenatge freqüent dels arrossars, millora de la dieta del bestiar, abandonament de la ramaderia industrial.

Diòxid de carboni (CO₂): És el gas d'efecte hivernacle que produïm en més quantitat. Tot i que d'altres gasos resulten més "forts" (són capaços de retenir més calor), el CO₂, per la seva abundància, és responsable del 64 % de l'efecte hivernacle induït per les activitats humanes. Les principals fonts de CO₂ són la combustió de combustibles fòssils (carbó, petroli, gas natural), l'eliminació dels boscos i els incendis forestals. **Alternatives:** estalvi energètic i ús eficient de l'energia, ús d'energies renovables (solar, eòlica, hidràulica, geotèrmica, biomassa), tecnologies més netes per a la producció d'energia, protecció dels boscos.

CAUSES

EMISSIONS AL NORD I AL SUD

Traduït i editat en català pel

Amb el suport de la

DE QUI ÉS

LA RESPONSABILITAT?

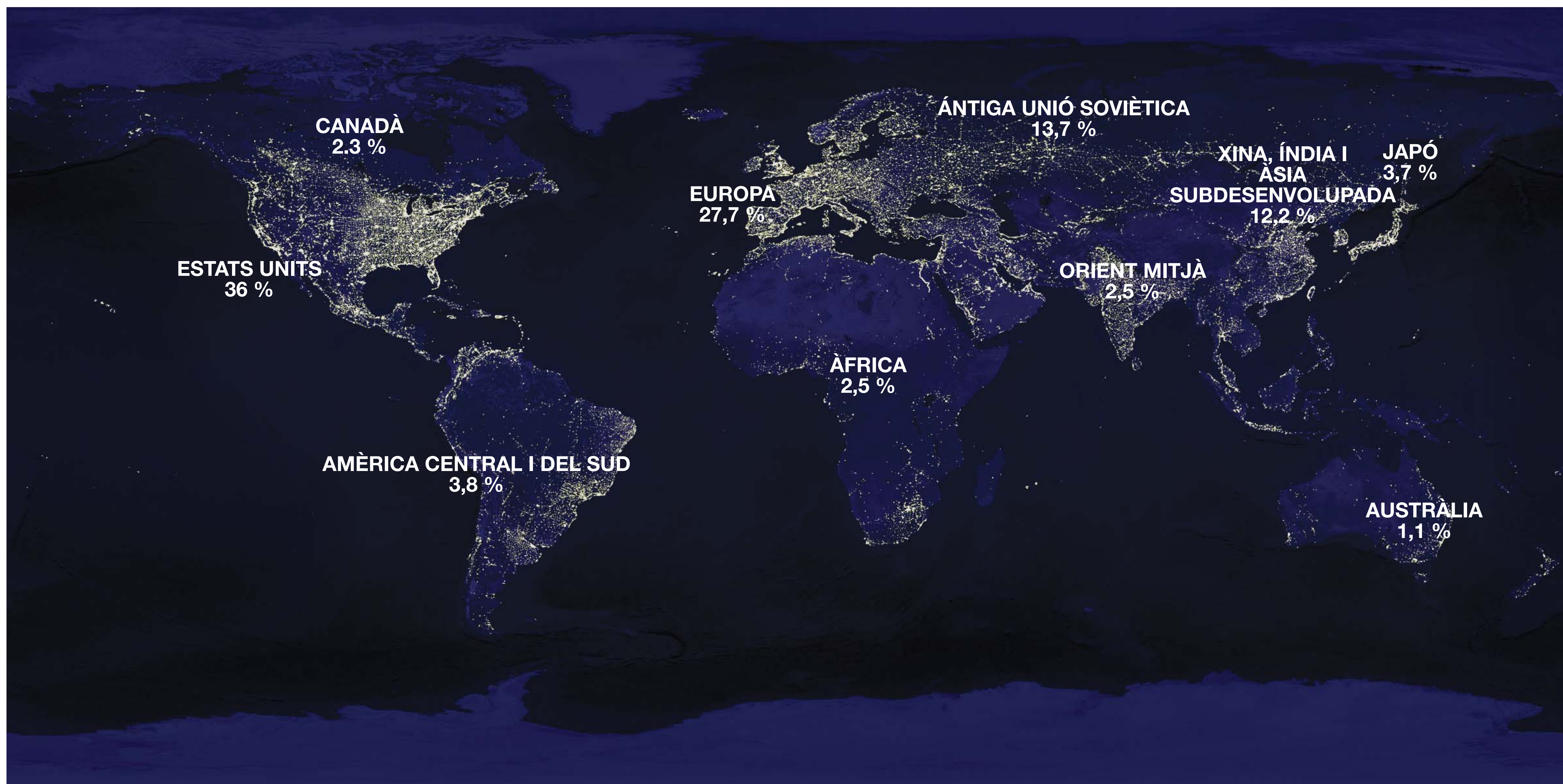

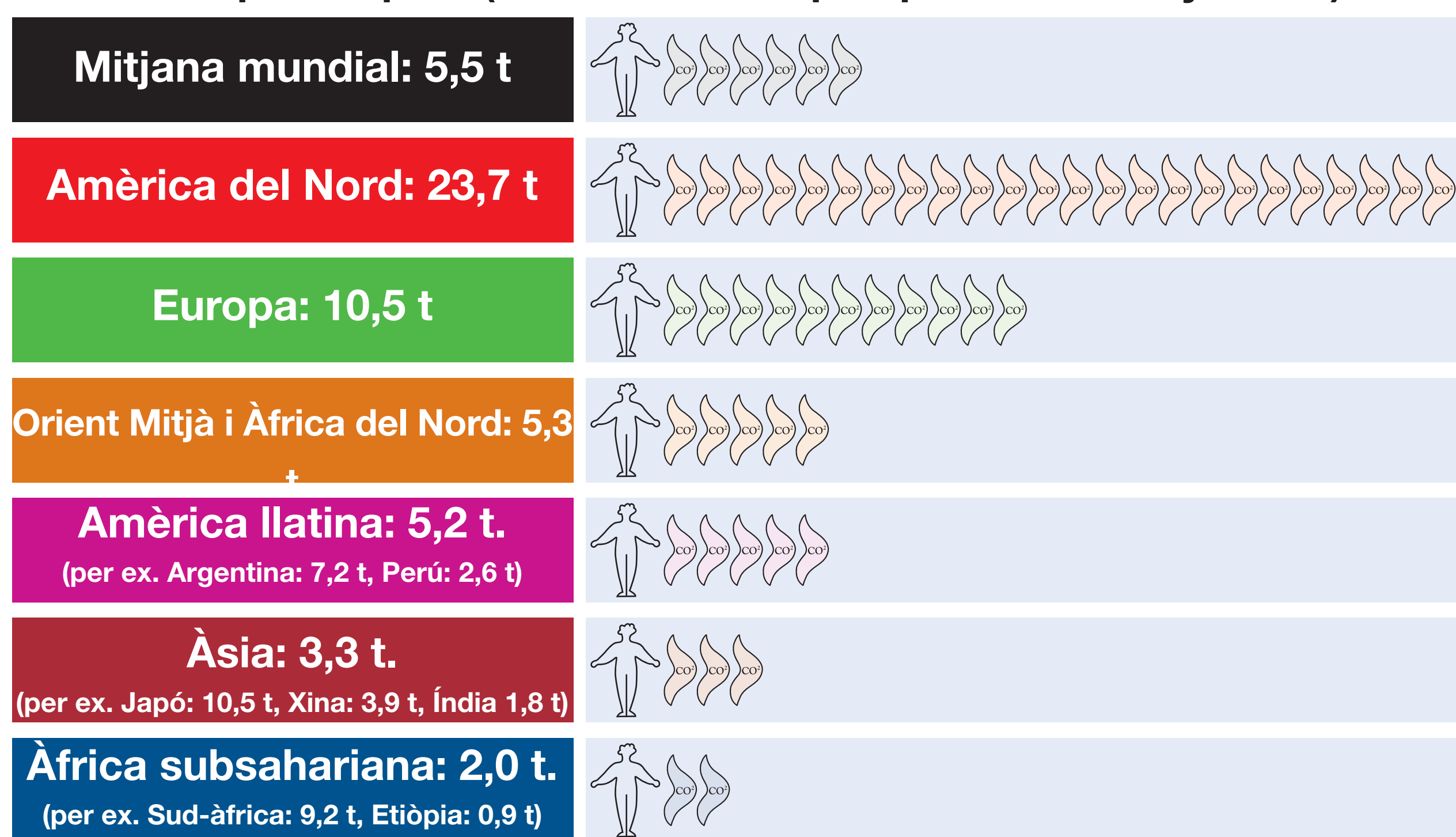
Foto satèl·lit: La terra a la nit (cortesia de la NASA)

Les contribucions a l'escalfament global
Emissions històriques de diòxid de carboni originades per la crema de combustibles fòssils 1990-1999. (Font: World Resources Institute, 2005)

Aquesta foto de satèl·lit, que ressaltava les zones més intensament il·luminades a la nit, permet localitzar les regions més desenvolupades i urbanitzades del planeta, situades principalment als països industrialitzats.

Es considera que els països rics del nord són responsables d'un 76 % de les emissions produïdes des de la revolució industrial, malgrat que només representen un 20 % de la població mundial.

Emissions per càpita (tones de CO₂ per persona l'any 2000)

(Font: World Resources Institute 2005, CAIT)

Un repartiment just:

La mitjana mundial d'emissions de CO₂ és de 5,5 tones per habitant i any. Tanmateix, als països industrialitzats les emissions per càpita són molt més grans a causa del nostre elevat nivell de consum. Per exemple, les emissions produïdes per un ciutadà nord-americà són equivalents a les de 12 ciutadans indis. A llarg termini, s'hauria d'arribar a unes emissions mundials per càpita que no afectessin greument el sistema climàtic. L'atmosfera, com l'aire que respirem, és de tots, i hauria de ser utilitzada de forma equitativa. Per això, la retallada de les emissions de gasos d'efecte hivernacle ha de començar als països industrialitzats.

CAUSES

Projecte cofinançat per la Direcció General de Medi Ambient de la Comissió Europea

DE LA MEVA ESCOLA PER AL MEU PLANETA

Als centres educatius de tota Europa es presenten iniciatives per aprendre i actuar en favor del clima. Heus aquí alguns exemples:

A PEU CAP AL COLE

En el dia internacional "A peu al cole", alumnes, pares, professors i tots els membres de la comunitat escolar s'uneixen per difondre els avantatges d'anar a peu a les escoles i reivindicar l'existència de camins segurs per arribar als centres educatius. L'any 2004 varen participar en aquesta proposta cap a tres milions de persones en 36 països.

www.iwalktoschool.org

ECOAUDITORIES ESCOLARS

Moltes escoles gasten més diners en energia que en llibres! El desenvolupament d'ecoauditories energètiques als centres educatius permet saber en què es gasta l'energia, i adoptar mesures que evitin els consums innecessaris, reduint les despeses i alhora les emissions de CO₂. Entre aquestes mesures es poden esmentar la millora de l'aïllament dels edificis, l'apagament més freqüent de llums i aparells elèctrics, o la instal·lació de bombetes de baix consum. Algunes escoles s'han integrat en xarxes denominades "escoles solars", que promouen el coneixement pràctic de les energies netes instal·lant panells solars als teulats.

ELS NENS ES MOUEN

L'any 2003, cap a 80.000 nens europeus van recollir una "petjada verda" per cada viatge efectuat utilitzant un mitjà de transport net (a peu, en bici o en motocicleta, en autobús o en tren). Els nens participants en el projecte van assistir a la Conferència de les Nacions Unides sobre Canvi Climàtic efectuada a Milà per presentar als polítics les 298.185 petjades verdes recollides, que simbolitzen el seu compromís amb la protecció del clima.

zoom-europe.eun.org

ACTIUS EN FAVOR DEL CLIMA

Per què no fer servir la bici més sovint?

Un nou paisatge desde les nostres finestres?

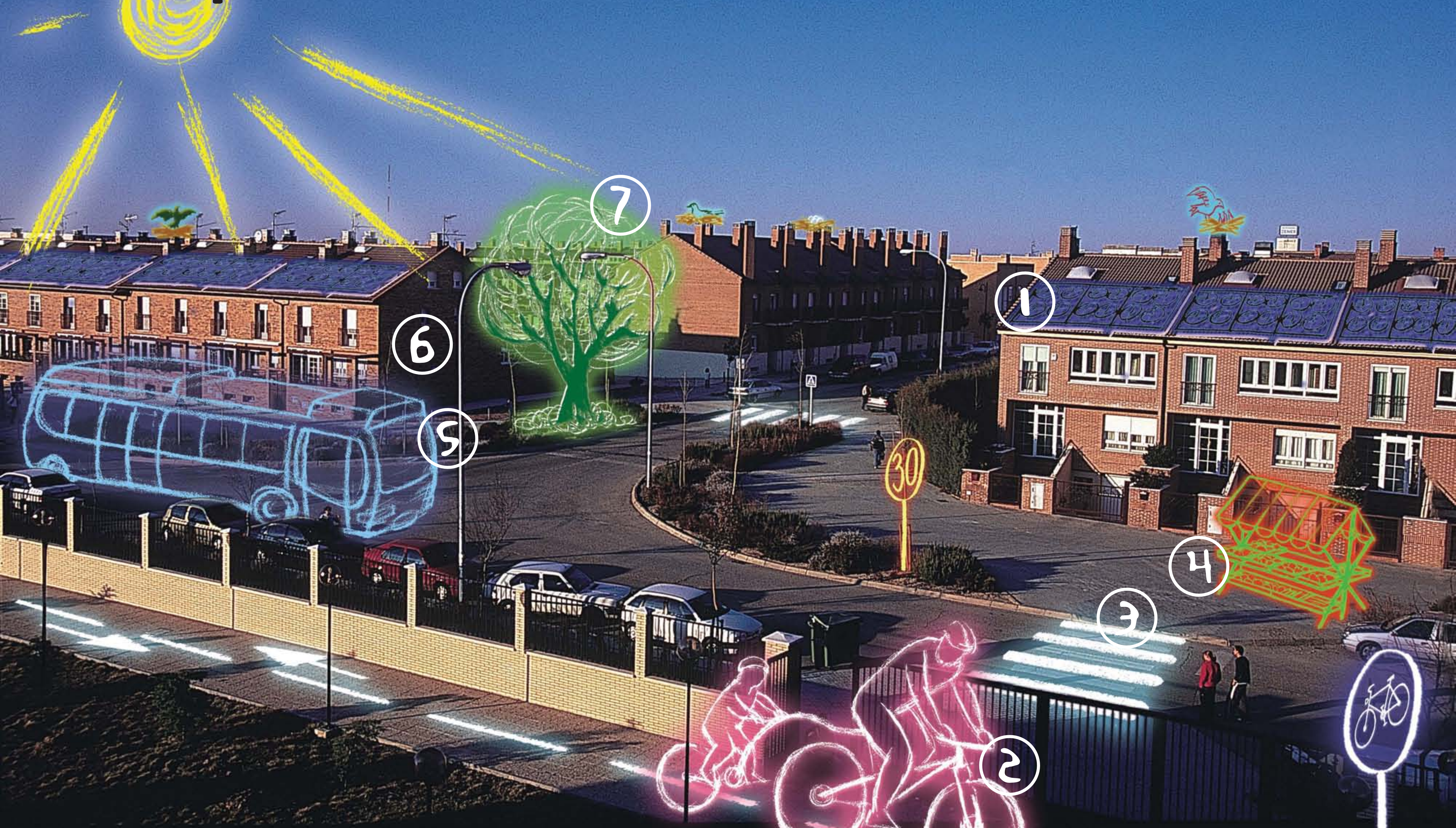

La parada de l'autobús: un lloc de reunió de ciutadans amics del clima?

Nombroses activitats que formen part de la nostra vida diària provoquen, directament o indirectament, emissions de gasos d'efecte hivernacle. Aconseguir les necessàries retallades d'emissions suposa també replantejar-nos moltes d'aquestes accions quotidianes. Hi ha un munt de petites solucions al nostre abast...

- 😊 **Il·luminació:** Substituir les bombetes tradicionals per bombetes de baix consum estalvia el 80 % de l'energia elèctrica consumida.
- 😊 **Aparells elèctrics:** Encara que no ho sembli, els aparells en *standby* consumeixen una considerable quantitat d'energia. Apagar la televisió, l'ordinador o la ràdio quan no s'utilitzen és una altra manera d'evitar despeses innecessàries.
- 😊 **Rentadores i rentavaixelles:** Les rentadores i rentavaixelles s'han d'omplir bé abans d'engegar-les. La majoria de vegades no cal fer servir el prerentat o rentar a temperatures elevades.
- 😊 **Calefacció:** Una temperatura entre 19 °C i 21 °C resulta adequada per a la majoria de persones. Reduint la temperatura de casa nostra 1 °C estalviarem un 6 % en calefacció.
- 😊 **Aigua calenta:** Estalviar aigua calenta també vol dir estalviar energia. Comprar un difusor de dutxa de baix consum permet estalviar un 40 % d'aigua. També podem combinar el nostre sistema de producció d'aigua calenta amb energia solar: instal·lar panells als teulats no és una despesa... és una inversió!
- 😊 **Alimentació:** Comprar aliments i begudes d'origen local contribueix a estalviar energia, perquè les despeses en transport de mercaderies es redueixen. Els aliments procedents de l'agricultura ecològica s'obtenen amb menys emissions de gasos d'efecte hivernacle.
- 😊 **Cuina:** L'olla a pressió redueix el temps necessari per coure els aliments i, per tant, estalvia energia. Utilitzar la tapadora quan cuinem també estalvia energia.
- 😊 **Residus:** Separar els residus domèstics per reciclar-los contribueix a reduir la despesa energètica; la producció de paper reciclat requereix un 65 % menys d'energia que el paper convencional. Per cada ampolla de vidre que es recicla s'estalvia l'energia necessària per tenir un televisor encès durant tres hores. Reparar, reutilitzar i reciclar és millor que llençar les coses perquè sí. Els productes no reciclables generen molts de residus innecessaris.
- 😊 **Transport:** Agafar l'autobús o el tren resulta molt menys estressant que conduir per carrers saturats de vehicles. Moure's a peu o en bici és, molt sovint, l'alternativa més sana i agradable. Elegir models d'automòbils que gastin menys permet estalviar combustible... i diners.
- 😊 **Habitatge:** Petites millores en l'aïllament de la nostra llar ens ajudaran a reduir la despesa en calefacció fins a un 30 %. Una capa de tres centímetres de suro, fibra de vidre o poliuretà aïlla tant com una paret de pedra d'un metre de gruix.

...ACTUA LOCALMENT

Cada vegada hi ha més pobles i ciutats que apliquen polítiques i programes per reduir les emissions de gasos d'efecte hivernacle i la contaminació atmosfèrica, per millorar així la qualitat de vida dels seus habitants.

- 1 Suport a les energies renovables**
Els teulats de les oficines municipals, les escoles, els poliesportius i d'altres instal·lacions públiques comencen a omplir-se de panells solars... Les autoritats locals poden utilitzar energies netes (sol, vent, aigua, biomassa, geotèrmica) per cobrir part del seu propi consum. En algunes ciutats els ajuntaments estan aprovant "Ordenances solars" per promoure l'ús d'energies renovables als habitatges del municipi.
- 2 Noves vies per a la mobilitat neta**
Gràcies als carrils bici, moure's per la ciutat en bicicleta resulta més agradable i segur. Una xarxa adequada d'itineraris contribueix a promoure l'ús de la bicicleta en les àrees urbanes.
- 3 Els vianants primer**
Caminar és la fórmula no contaminant més saludable de moure's per la ciutat. Els passeigs per a vianants, els passos de vianants o les zones de velocitat limitada per als cotxes contribueixen a fer que els desplaçaments siguin més segurs i agradables.
- 4 Organització dels usos del sòl**
En els barris que compten amb una barreja adequada d'habitatges, centres de treball i serveis públics, les necessitats de transport disminueixen. Els ajuntaments poden facilitar aquest desitjable equilibri a través de les polítiques urbanístiques que impedeixen la dispersió urbana, conserven zones obertes i creen espais urbans compactes i adequats per moure's a peu.
- 5 Transport públic d'alta qualitat**
A les àrees urbanes el transport públic resulta sis vegades més eficient que el privat. Una bona xarxa de transport públic amb tarifes econòmiques no solament suposa una reducció d'emissions, sinó també menys espai públic ocupat pels aparcaments.
- 6 Habitatges estalviadors**
Els ajuntaments poden estalviar diners i energia aplicant les mesures d'estalvi energètic als seus propis edificis; per exemple, realitzant un seguiment de les despeses energètiques, utilitzant aparells i il·luminació de baix consum, millorant l'aïllament tèrmic o promovent els comportaments estalviadors entre els treballadors municipals.
- 7 El verd urbà**
Espais forestals, arbres frondosos, parcs i zones verdes milloren la qualitat de vida dels habitants de les ciutats i contribueixen a fixar CO₂ atmosfèric.

COMPARTIM UN PROBLEMA... COMPARTIM-NE LES SOLUCIONS!

Davant d'un problema de dimensions globals, els grups i organitzacions implicats en la protecció del clima han creat xarxes que faciliten l'intercanvi d'idees i experiències i el treball en comú. Aquí en presentem alguns exemples:

La Xarxa Espanyola de Ciutats pel Clima: Els municipis espanyols s'organitzen

El novembre de 2004, el ministeri de Medi Ambient i la Federació Espanyola de Municipis i Províncies (FEMP) van signar un acord per facilitar l'acció dels ajuntaments per a la prevenció de la contaminació i el canvi climàtic, i l'aplicació de polítiques municipals de desenvolupament sostenible.

Una de les actuacions que es deriven de l'acord és la creació de la Xarxa de Ciutats pel Clima, des de la qual es promouran polítiques que contribueixin a la reducció d'emissions de gasos d'efecte hivernacle.

www.femp.es

L'Aliança pel Clima:

Les ciutats comparteixen la seva experiència
Les ciutats europees comparteixen els seus coneixements sobre protecció del clima en xarxes com Aliança pel Clima. Des de la seva fundació el 1990, uns 1.300 municipis europeus s'han incorporat a aquesta organització, assumint compromisos voluntaris per reduir les emissions de gasos d'efecte hivernacle en l'àmbit local, en camps com el trànsit o el consum d'energia.

L'Aliança pel Clima promou també la col·laboració entre els governs municipals europeus i les poblacions indígenes que habiten a les selves tropicals per assegurar la conservació d'aquests boscos. Els pobles indígenes estan representats per la Coordinadora d'Organitzacions indígenes de la Conca de l'Amazones.

www.climatealliance.org

Climate Action Network: Les organitzacions no governamentals treballen colze a colze

Climate Action Network (CAN) és una xarxa internacional formada per unes 300 organitzacions no governamentals, l'objectiu de les quals és promoure l'acció de persones i governs davant del canvi climàtic. Fundada el 1989, CAN compta amb oficines regionals distribuïdes pels cinc continents. A través de l'intercanvi d'informació i l'elaboració de propostes, CAN intenta influir en les polítiques públiques contra el canvi climàtic.

www.climatenetwork.org

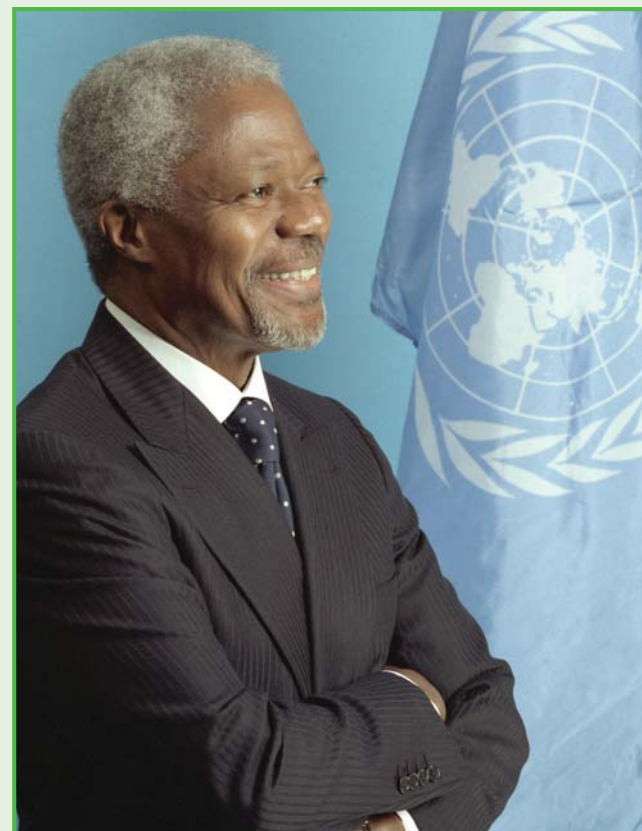
Ecoescoles:

Banderes verdes als centres educatius

Centres educatius de tot el món s'uneixen per treballar en comú en la millora de l'entorn, promovent estils de vida més responsables amb el medi ambient. Un bon exemple, en aquest sentit, és la xarxa d'Ecoescoles, implantada en 27 països d'Europa, Àfrica i Amèrica llatina. Aquesta xarxa intenta implicar la comunitat escolar en la millora ambiental dels centres educatius. La xarxa reconeix amb una bandera verda els esforços realitzats en el camp de l'educació ambiental i en la reducció de l'impacte ambiental dels centres.

www.ecoschools.org

UN CAMÍ SINUÓS

“Aquest és un pas històric en els esforços mundials per combatre una autèntica amenaça global”.

(Kofi Annan, Secretari General de Nacions Unides, després de rebre la ratificació de Rússia al Protocol de Kioto)

LA CONVENCIÓ SOBRE CANVI CLIMÀTIC...

El 1992, a la Cimera de la Terra celebrada a Rio de Janeiro, es va aprovar un gran acord internacional: la Convenció Marc de Nacions Unides sobre el Canvi Climàtic. El seu objectiu últim és establir les emissions de gasos d'efecte hivernacle en uns nivells que no afectin el clima de forma perillosa. Tanmateix, la Convenció no inclou compromisos concrets sobre com haurà de contribuir cada país a aquest objectiu. Per avançar en aquest sentit, s'han desenvolupat, en els anys següents, llargues i complexes negociacions.

...I EL PROTOCOL DE KIOTO

El Protocol de Kioto és el primer gran acord internacional en el qual s'estableixen objectius concrets per lluitar contra el canvi climàtic. Va ser signat per més de 180 països a Kioto (Japó) el desembre de 1997, a la Tercera Conferència de les Parts. Mitjançant el protocol, els països industrialitzats es comprometen a limitar les seves emissions dels principals gasos d'efecte hivernacle entre els anys 2008 i 2012 a nivells un 5% inferiors als de 1990. Els objectius concrets de reducció varien entre els diferents països.

2005: El Protocol de Kioto entra en vigor

1997: A la Tercera Conferència de les Parts, s'aprova el Protocol de Kioto

2001: Els Acords de Marràqueix proporcionen unes pautes per al desenvolupament del Protocol

1992: Cimera de la Terra a Rio de Janeiro: s'aprova la Convenció Marc de Nacions Unides sobre Canvi Climàtic

1995: Primera Conferència de les Parts signants de la Convenció

1990: Un consell internacional de científics (el Grup Intergovernamental d'Experts sobre el Canvi Climàtic, IPCC) presenta el seu primer informe

UNA FITA HISTÒRICA

El 16 de febrer de 2005 el Protocol de Kioto va entrar en vigor en ser finalment ratificat per més de 55 països, que sumaven més del 55 % de totes les emissions mundials.

Tots els països europeus i quasi tota la resta de països industrialitzats han acceptat compromisos vinculants respecte a les seves emissions, amb la significativa excepció d'Estats Units, el principal productor de CO₂, i Austràlia. A llarg termini, els objectius establerts en el Protocol no seran suficients per protegir efectivament el clima mundial, però constitueixen un important primer pas, aconseguit després d'anys de negociacions. Actualment, es comencen a plantejar nous esforços per definir uns objectius “postKioto” per als anys posteriors a 2012.

SOLUCIONS

EL PAPEL DELS GOVERNS

Decisions públiques: eines per al canvi.

Els governs compten amb diferents eines per ajudar a reduir les emissions de gasos d'efecte hivernacle i per iniciar el camí cap a un futur lliure de combustibles fòssils. Heus aquí alguns exemples:

INFRAESTRUCTURES I SERVEIS

Millora de les xarxes de transport públic

Millora ecològica dels edificis públics

Impuls de les energies renovables

EINES ECONÒMIQUES I FINANCERES

Subvencions per a l'ús eficient de l'energia i les energies netes

Impostos per als carburants

EINES DE GESTIÓ

Ecoauditories: revisions ambientales per a institucions i empreses

Sistemes de gestió ambiental

EDUCACIÓ, FORMACIÓ I SENSIBILITZACIÓ AMBIENTAL

Campanyes de comunicació

Formació per als professionals sobre eficiència energètica i energies renovables

Ús eficient de l'energia
Producció energètica neta
Estils de vida sostenibles

INVESTIGACIÓ

Projectes comunitaris de millora ambiental
Projectes demostratius: posada en pràctica i demostració de fórmules alternatives

NOUS MODELS

NORMATIVA

Estàndards d'eficiència energètica per a productes i serveis

Límits d'emissió per a les indústries

SOLUCIONS

L'ESCALFAMENT GLOBAL

Traduït i editat
en català pel

Amb el suport
de la

QUIN SERÀ EL TEU PAPER?

EL NOSTRE MÓN

EL NOSTRE FUTUR

LA NOSTRA OPCIOÓ

